

Szilágyi Róza Tekla

# AZ ATTENBOROUGH- GENERÁCIÓ

Néhány éve már kering az interneten a David Attenborough által narrált dokumentumfilm-sorozat, *Az élet története* egyik jelenete, amelyben egy lugasépítő madár násztáncához ideiglenes rezidenciát épít. A természetfilmek azóta még népszerűbbek lettek – nem véletlen, hogy Attenborough legfrissebb sorozata, *A mi bolygónk*, amelyben egy teljes részt dedikáltak a különböző paradicsomi madarak násztáncának, már a Netflixen debütált. A madárrajongó Attenborough-nak köszönhetjük, hogy a streaming-szolgáltatókat bújó huszonévesek nagy része ma többet tud a paradicsomi madarokról, mint korábban bármelyik generáció.

Attenborough vöröses-narancsos tollazatú lugasépítő madara a násztánc első lépéseként szabályosan rendet rak – elhordja azokat az elemeket, amelyekre nem lesz szüksége az építkezéshez. A kisebb, száraz leveleket csőrébe fogva hajtja messzebbre, a nagyobb gallyakat karmaival megfogva repteti arébb. Majd lenyűgözően szabályos és váratlan formavilágú lugast épít, amit figyelemfelkeltő szándékkal – mintha tisztában lenne a szintan szabályaival – a környékről összeszedett élénk színű elemekkel díszít. Aztán pedig várja, hogy a nőtény elcsábuljon.

A madridi Museo Reina Sofia most, a pandémia első hulláma utáni első tárlatként Petrit Halilaj *To a raven and hurricanes that from unknown places bring back smells of humans in love* (*Egy hollóra és a hurrikánokra, amelyek ismeretlen helyekről viszik vissza a szerelmes emberek illatát*) című kiállítását mutatja be a város Kristálypalotájában. Petrit Halilaj koszovói művész, országát ő képviselhetette először nemzeti pavilonban 2013-ban, az 55. Velencei Képzőművészeti Biennálén. Halilaj madridi munkája nem más, mint hatalmas méretet öltő helyspecifikus installáció; a helyiek által Palacio de Cristalként emlegetett helyszínt egy óriásmadár fészkeire emlékeztető díszlettel és gigantikus színes papírvirágokkal töltötte meg, sőt egy hatalmas méretű, a kiállításban lakó madár létezésére utaló aranylábat is készített (*Here To Remind You*, 2020).

Halilaj inspirációja Attenborough lugasépítő madara volt – azonban madridi kiállítása létrehozásakor nem állt meg ott, hogy csupán megidézzé a különleges madárfaj násztáncának szokásait és ezzel a szerelemnek állítson ideiglenes emlékművet. A Kristálypalota ablakait kinyitatta, a térben pedig madár-tető állomásokat helyezett el annak

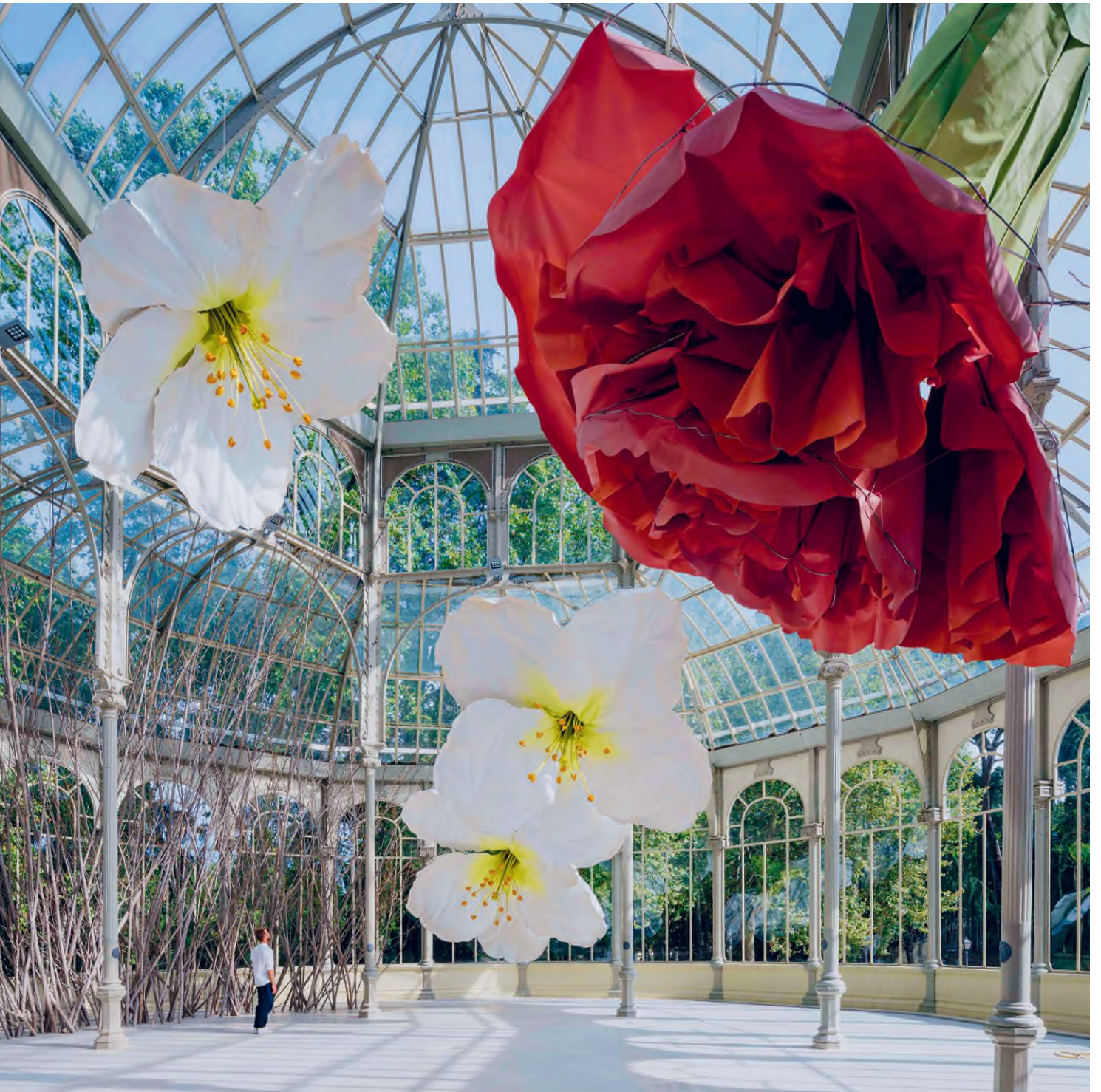
érdekében, hogy a valódi madarak is belakhassák a kiállítást – és ha hosszú időre nem is maradnak a számukra túl nagy fészekben, legalább átröppenjenek az üvegfalú kiállítóter belső terén.

Halilaj munkái nekünk, budapestieknek nemcsak azért aktuálisak, mert Európa másik felében megvalósult kiállítását képeken nézegethetjük – hanem mert egy szintén madarat ábrázoló munkája – *Az emberek megmérgezték egy kis szeretetért* (*Örvösgalamb*) – a Ludwig Múzeum *Egyensúlyban. Művek az Art Collection Telekom gyűjteményből* című kiállításán élőben is látható most.

---

***Petrit Halilaj: To a raven and hurricanes that from unknown places bring back smells of humans in love, Retiro Park, Palacio de Cristal, Madrid, 2021. február 28-ig***

---



Részlet Petrit Halilaj *To a raven and hurricanes that from unknown places bring back smells of humans in love*  
(Egy hollóra és a hurrikánokra, amelyek ismeretlen helyekről viszik vissza a szerelmes emberek illatát) című kiállításából,  
Retiro Park, Palacio de Cristal, Madrid

Fotó: © Imagen Subliminal (Miguel de Guzmán és Rocio Romero)